

DELAVSKA

MLADINA

LETO I. • LJUBLJANA, APRILA 1939 • ŠT. 4

OB VELIKEM TEDNU...

Ali je kje večje telesno, pa tudi duhovno trpljenje, kot ga danes doživlja in trpi delavska mladina?

Da tista mladina, ki bi morala živeti in uživati radost, srečo in veselje mladih dni, pa je vsega tega oropana. Le prezgodaj se odpre vse ono, kar pravimo, da bi naj bilo prihranjeno za pozneje — ko mladina doraste v zrele, življenja sposobne ljudi.

Pojdimo malo okrog, pa si oglejmo to srečno, zavidanja vredno mladost delavskega fanta in še bolj dekleta.

Kje in komu neki pride na misel, da hodi in stopa poleg njega v življenje novo nebogljenost bitje; fant, ki išče v svojem starejšem sodelavcu prijatelja, tovariša, vodnika. Ga dobi? O, da bi ga! Toda največkrat ima zvodnika, ki mu greni življenje ter ubija v njem vse, kar je plemenito in dobro.

Pa se pozneje vprašujemo in obsojamo, da mladina danes ni več taka kot nekdanj in da hodi svoja pota.

Pa dekleta, ki koprneče išče in čaka tople besede. Polna lepih upov in nad zaupa, preveč zaupa, ker meni, da ji bo to prineslo, kar ji je položeno v srce. Namesto pričakovane sreče pride prevara, obup in razbita podoba srečne mladosti.

In če je danes toliko uniče-

nih sre, razbitih mladih življenj ali ni to samo logičen nasledek vseh tistih namigavanj, da je treba živeti in uživati takrat, ko je človek mlad. Da so plemenitost, spoštovanje in poštenje sočloveka, kar spada v preteklo stoletje.

Kakor da bi mladost res ne imela drugih bolj velikih ciljev in nalog, kakor živeti in

se čimbolj in čimprej predati teku človeških strasti.

Taka mladina ni in ne more biti srečna, niti ne more prav doumeti, kaj je prava radost in veselje.

Življenje takšne mladine je podobno Velikemu tednu, ki ne vodi k vstajenju.

Ogromne množice hodijo to pot, ki je samo navidezno s

cvetjem posuta, toda ob vsakem koraku in spodtiku čutijo trnje in podzavestno vedo, da varajo-sebe in druge.

Se li vsi oni, ob katerih hodi in stopa v svet mehko in ljubezni iskajoče srce, tega zavedajo? Ne! Mnogim je mnogo na tem, da rujejo iz teh mladih duš vse tisto, kar je družina v nje vsadila dobrega in plemenitega — izrujejo in pohodijo kot nežno pomladno cvetje. O, ko bi se vsi tisti, ki to delajo, zavedali strašnih posledic svojega dela in dejanj. Ko bi vedeli, da je ravno zaradi njihovih zgledov in besed toliko stotin in tisočev porušenih in opustošenih življenjskih ravnovesij.

In mi, ki prav tako ob takih in enakih stopamo v veliki svet? Ali naj bo tudi naš Veliki teden brez odrešenja?

Ne!

V tem velikem času se dobro zavedamo vse teže naše prihodnosti. Pot Velikega tedna tudi nam ni in ne bo prihranjena. In ker to vemo, jo sprejemamo brez bojazni in ugovorov. Ta naša pot mora biti ena sama velika borba proti vsemu, kar danes človeka ponižuje pod žival.

In v tem bo naš Veliki teden zadobil svoj smisel, dovršil svojo nalogo, da bomo s Križanim praznovali veliki praznik vstajenja — obnovo naših duš in src. J. R.

MOJ BRAT JE SREČAL KRISTUSA

*M*oj brat je srečal Kristusa v
 Bil je kakor romar iz tesno
 kjer v železnih statvah z ve
 starci iz predmestja tko trp
 Večeri so pri nas svinčeno s
 in Krist je stopal kot težak
 in ni razmajal rok v besedo

Moj brat je mlad in od besed
 iztegnil je roko: Pozdravlje

Dejal je Kriste: Bodi zdrav
 Vse, kar iz tvojega imena
 vse, kar iz mojega odseva,
 Kaj nisva si od vekov znan
 Na tiberskih bregovih tovo
 Bizancu si gradil palače in
 krvavi davek si grofom pla
 umiral za nje in molčal, me
 kakor jaz v velikem tednu
 O, saj sva si od vekov brata
 Pridi, pridi, jaz sem luč iz
 in lahko vam bo vsem, ki z

Moj brat je srečal Krista v
 in poje, poje kakor fant ve
 in dviga skoro do neba mla
 in sam gre preko teme naši

Velikim sredi mesta se pa s

*

temotni ulici pod mrakom.
 bnih hiš v sredini mesta,
 plimi rokami
 ljenje in brezupnost.
 vi
 tih v pristanišču
 bridko.

ede tople ves bogat,
 en, Brat!

aste, je bridkost,
 je bridkost.

ca?
 r si prenašal Rimcu,
 umiral zanj v tujini,
 čeval,
 olčal,
 pred rešenjem.

a!
 ceste,
 mano greste!

ulici predmestni v mraku
 sel, ko gre skoz vas,
 dostno pest
 h cest.

pačil je obraz.

Peter Kovač.

POZOR!

Delo in težave delavske mladine pri širjenju svojega lista

V poplavi časopisov je težko uveljaviti nov list, posebno še delavskega. Čeprav naš delavec precej čita, je vendar razmeroma majhno število delavcev naročenih na delavske liste.

Tako smo tudi mi dobro vedeli, da bo z našim listom težko prodreti med delavstvo. Treba je bilo iskati naročnikov; ker pa to le počasi napreduje, je bilo potrebno začeti razprodajati list tudi posamezno.

Ko smo prejeli prvo številko lista, smo ga razdelili med delavsko mladino. Vsak je vzel nekaj izvodov, nekateri več, drugi manj. Potem smo pa šli z njim med delavce in delavke v tovarne.

Nekaj slik, ki so jih doživeli naši delavski kolporterji:

F. pripoveduje: »Vzel sem 50 izvodov in jih nesel s seboj v tovarno na šiht. Začel sem list ponujati svojim sodelavcem. Ker je bil list nov in ga še niso videli, so bili vsi radovedni. Skoraj vsak ga je vzel, nekateri z besedami: No, daj sem, da bom videli, kaj piše! Nekateri so se branili: Beži, beži, saj imamo že tako preveč teh tiskanih cunj! Lažejo vsi, pomaga nam pa nihče! — Končno so ga pa le vzeli.

Nekdo drugi mi je rekel: Daj sem list, ampak če mi ne bo ugal, ti ga jutri prinesem nazaj! — Tako sem ponujal, prodajal, prigovarjal in mešetaril. Odklonila sta mi samo dva. Razprodal sem vse. Z radovednostjo sem pričakoval drugega dne, kaj vse bom moral preslišati. Vzel sem še nekaj izvodov. No, povedati moram, da so bili skoraj vsi z listom zadovoljni, tudi nazaj mi ga ni nihče prinesel, pač pa so nekateri vzeli še več števk za svoje znance. Z uspehom svoje kolportáže sem bil zadovoljen tudi pri razprodaji nadaljnjih števk.

M. pripoveduje: »Prva številka mi je ugajala predvsem zato, ker v list pišejo delavci in delavke same. Zato se nisem branila, ko so me prosili, naj nesem nekaj izvodov med svoje tovarišice. Vzela sem in srečno razpe-

čala okoli 20 izvodov. Seveda sem morala preslišati tudi marsikatero opazko, vendar se jih nisem ustrašila. Pridobila sem tudi trinajst celoletnih naročnic.

K. pripoveduje: »Tudi jaz sem imel notranji žep sukneje natrpan z listom, ko sem šel na delo. Prvega sem ponudil tovarišu, s katerim sva šla skupaj na delo. Potegnil sem list iz žepa in mu ga dal z besedami: Franček, si že videl naš novi list? Pogledal je nezaupno časopis in mene in rekel: Pojdi v kišto ti in tvoje cajtenge! Vsega sem sit! Vsak hudič bi že rad potegnil zadnji dinar iz naših žepov. Za norca nas pa imajo vsi. Potolažil sem ga: Nič se ne razburjaj! Vzemi list, dam ti ga, če ga ne boš plačal ti, ga bom pa sam. Preberil ga in šele potem se razburjaj! Vzel je list, ga vtaknil v žep in mrmral: Bom videl! — Drugi dan pride med delom k meni, mi stisne dinar v roke in pravi: Kar dober bo, le prinesi še nadaljnje številke. — Postal je naročnik. Ostale sem razpečal na bolj miren način.

O. pripoveduje: »Tudi jaz sem prodajal med svojimi tovariši; iz kopice vsega, kar sem doživel, naj povem samo to, kar mi je rekel neki starejši delavec: Prinesi mi še vse nadaljnje številke lista, pa ne zmečkaj jih, jih bom namreč shranil in dal konec leta vezat. — Odkrito povem, da sem bil tega vesel, kajti spoznal sem, da se ta dobro zaveda važnosti delavskega tiska.

Takšna in podobna poročila so prinesli vsi, ki so list razpečavali. Kljub vsem težavam in tudi marsikaterim neprijetnostim so fantje in dekleta razpečali nad 500 izvodov po mariborskih tovarnah.

Res je, da je to delo nevhvaležno in tudi neprijetno, pa je vendar potrebno, če hočemo, da bo list vzdržali, dvignili in ga povečali.

Zato je naloga nas vseh, da s svojim delom pripomoremo, da bo list postal mogočen glasnik poštene delavske mladine, njenih idej in njenih zahtev.

Kaj pa ostali? Priskočite jim na pomoč! Saj gre tudi za vas!

MLADINA!

kupuje samo pri tordkah ki oglašajo v našem listu

Mladina nalaga svoje prihranke v PRVI DELAVSKI HRANILNICE IN POSOJILNICE, r. z. z. o. z. v Ljubljani, Miklošičeva 22-1.

Harmonike vsake vrste in kvalitete dobite najugodnejše pri ANTONU ŽELEZNIKU, izdelovalcu telju harmonik na VRHNIKI. — Zahtevajte prospekte!

Delavska mladina kupuje za velikonočna voščila samo DELAVSKE VELIKONOČNE RAZGLEDNICE, ki jih je založila KRŠČANSKA DELAVSKA MLADINA, Ljubljana, Del. zbornica.

POZOR! POZOR!

Ugoden nakup po znatno nižanih cenah:

Volna za obleke že od 14 dln naprej; blago za kostume od 22 dln naprej; moški štofi od 25 dln naprej; moško cvrnatno blago od 5-50 dln naprej; moške gotove obleke od 230 dln naprej; otroške gotove obleke od 79 dln naprej.

Velika izbira vsakovrstnega moškega perila kakor tudi svilenih robcev po zelo konkurenčnih cenah dobite pri tvrdki

MIRA PENIČ
MARIBOR, VETRINJSKA 9

Skrb za zaščito delavske mladine po svetu

Mednarodna mladinska zaščita in mladinska zakonodaja sta predmet velike razprave, ki jo prinaša »Mednarodni letopis za socialno politiko za l. 1957-58«. Naj sledi nekaj dognanj:

Na mednarodnem področju je leto 1957. zelo pomembno zaradi velikega napredka otroške in mladinske zaščite. Mednarodna delovna konferenca je na svojem 25. zasedanju (junij 1957) predlagala minimalno starost otrok za pripustitev k tovarniškemu kakor tudi netovarniške-mu delu s 14 na 15 let. Sprememba je bila sprejeta z veliko večino. Ta določila veljajo za vsa podjetja. Kot predpogoj pa se zahteva, da so delovne naprave dovolj zavarovane. Konferenca je sklenila posredovati pri državah, da se njeni sklepi čimprej uzakonijo.

Da se proučijo razmere in odredijo potrebni zaključki, je sklenila konferenca naprositi države za statistiko šoloobveznih otrok, ki so zaposleni tudi izven šolskega pouka, in izročiti te statistike Mednarodnemu uradu dela.

V različnih deželah je zakonska mladinska zaščita zelo napredovala. Države, ki do sedaj niti take uredbe niso imele, so objavile zakone te vrste, na pr. Albanija, nekatere kanadske pokrajine in različne zvezne države USA.

Zaradi posebnih nevarnosti, ki groze mladini pri nevarnem, nezdravem in težkem delu, je bila določena za nekatere zaposlitve najvišja meja za pripustitev k delu: v rudnikih (Kanada 18 let, enako pri dnevnem kopu), pri transportnem delu, pri opekarinah (Nemčija), v kemičnih tovarnah (Poljska) in v nezdravih ter nevarnih razmerah Indije in Združenih držav.

Najmanjša starost za domača dela je v nekaterih deželah Zedinjenih držav v Ameriki urejena (Illinois 18 let, Pensilvanija 16, Teksas 15 let). Tudi v Grčiji je sedaj to urejeno (14 let). Glede poklicev, ki so združeni pri izvrševanju z nevarnostmi, je bilo izdanih mnogo zakonskih uredb, tako n. pr. v argentinski provinci Buenos Aires, v Urugvaj, v Južnoafriški Uniji in v nekaterih deželah Združenih držav.

Da se otroška zaposlitev čim bolj omeji, so se leta 1957. odprle nove poti. Tri države USA so sprejele zakone, ki prepovedujejo nakup izdelkov, ki so bili vrženi na trg kot produkt otroškega dela (Vermont, Missouri in Newyork). V državi Connecticut so sprejeli podoben zakon: delodajalec, ki zaposli otroka pod 16 letom, je dolžan javiti nastavitve in tudi odpust posebnemu uradu, ki spada v vzgojni resor, ki pa zaposlitev pod 16. leti le redkokdaj dovoli.

Druge odredbe, ki se tičejo predloga o najmanjši starosti: v Franciji in Italiji je sprejet zakon, da je najmanjša starost za tovarniška dela v domovini 14 let, kar velja tudi za nekatere kolonije: italijansko Libijo, francosko kolonijo v Dakarju in po-

stojanke v Indiji in Indokini. V francoskem mandatnem področju Kamerun je določena najmanjša starost 12 let, ponekod celo do 14. leta. Določeno je, da se dá mladostniku delo, ki ga brez težave zmore. V nekaterih francoskih in italijanskih kolonijah, kot v francoskem Dahomeju in v Senegaliji, je zaposlitev pri nevarnih, zdravju škodljivih in težkih delih določena starost v višini ostalih zakonov o najmanjši starosti.

Poleg sprejetih zakonov so bili predloženi tudi zakonski osnutki o nadaljnjih ukrepih glede najmanjše starosti. Te vrste zakon (14, 15 let) pripravljata Mehika in Svica; podobnega tudi Irak in Palestina (12, 13 let); enako tudi v Kolumbiji, ki istočasno pripravlja tudi zakon o delu v nezdravih in škodljivih razmerah.

Podaljšanje šolske dolžnosti prav tako neposredno vpliva na predčasno plačano delo. Več dežela je krenilo to pot: novi zakoni, ki omejujejo delo šoloobveznih otrok, so bili sprejeti na Danskem, Norveškem in v Združenih državah (zvezna država Vermont). Na Novi Zelandiji je uradna odredba, da urad za socialno varnost preišče razmere šoloobveznih otrok.

Zakoni za podaljšanje šolske obveznosti čakajo na rešitev še v zvezni državi Victoria v Avstraliji, v Belgiji in na Novi Zelandiji.

Kakšnim obolenjem so vajenci najbolj podvrženi

Vajenci so najbolj podvrženi obolenjem v tekstilni in gostinski stroki. Četrtnina bolezenskih podpornih dni odpade na jetiko. V kovinski stroki odpade tretjina bolezenskih podpornih dni na poškodbe. Vajenci, zaposleni v gostinskih obratih, pa obolevajo za boleznimi prebavil. Dobivajo slabo in postano hrano. 482 bolezenskih podpornih dni odpade na zdravljenje boleznimi prebavil, a 401 dan na jetiko. V letu 1956. je umrlo 18 vajencev, od teh pet za jetiko.

VESELO VELIKO NOČ ŽELI
VSEM PRIJATELJEM, NAROČNIKOM IN BRALCEM
UREDNIŠTVO IN UPRAVA
DELAVSKE MLADINE

DELAVSKA
MLADINA

izhaja vsak mesec. Celoletna naročnina 10 din. Posamezna številka 1 din. — Izdaja »Krščanska delavska mladina« (Jožko Rozman). — Odgovorni urednik Jožko Rozman, Ljubljana. — Tiska Zadruga tiskarna v Ljubljani — Tyrševa cesta 17 (Maks Blejec).

KRUHA! KRUHA! KRUHA!

1918

Pomlad. Vojna je vihrala v Evropi. Po bojiščih je umirala mladina, skoraj še otroci. V zaledju pa je vladala lakota, katero je najbolj občutila mladina in otroci.

Tovarna. Razni oddelki in objekti. V njih je bilo večinoma zaposleno žensko osebje. V ključavničarskem oddelku smo bili trije vajenci, star pomočnik in sivolas, strog mojster, ki je bil obenem tudi obratovodja vse tovarne.

Po opoldanskem odmoru, ki je trajal eno uro, da smo šli lahko h kosilu, če bi se smelo tako imenovati, saj je bila na mizi skoraj vedno nezabeljena repa, ječmenov ali pa koruzni močnik, potresen s sladkorjem, ki je nadomestoval zabelo in mleko, smo se napol siti, napol lačni vračali v delavnico. Bili smo sestradani in oslajbljeni, saj je prav nam mladim 15 do 16letnim manjkala najbolj potrebna hrana — kruh. Že leto bo skoraj, odkar ga ni nihče od nas okusil. Le včasih smo videli kakšno delavko, ki je bila s kmetov doma, kako ga je naskrivaj v kotu jedla. Našim bistrim očem seveda ni ničesar ušlo. Kar srce se nam je stisnilo od poželenja, da bi smeli ugrizniti v kos in jesti, jesti...

Ko smo prišli v delavnico, se nikomur ni ljubilo prijeti za delo. Motor je sicer pel svojo monotono pesem in tudi transmisije so se vrtele pod stropom, ki naj bi uravnava le stroje in prijele za delo, pa so mirovale.

Mojster je odšel nadzorovat druge oddelke. Mi smo pa posedli okrog nakovala in molčali...

V hipu se zdrami France iz zamišljenosti, obrne svoj blede, suhi obraz k nama in pravi: »Kaj mislita, ali bo še kdaj prišel čas, ko bomo lahko dobili kruh?«

Molčala sva. V duhu pa sva se še spominjala predvojnih časov.

Nadaljeval je s strastnim glasom: »Čujta! Kruha, kruha, pa če tudi starega, trdega, plesnjivega bi jedel! Kakšna sreča pa bi šele bila, če bi nam kdo podaril kos lepo di-

šečega, trdo zapečenega rženega kruha!«

Lojze mu z bleskom v očeh govori: »Kaj šele belega. Ali pa celo žemlje! To bi bil šele užitek, kaj?«

Jaz sem pa šel še dalje s svojimi drznimi željami:

»Fanta, kaj bi pa bilo, če bi bili celo krofi, lepo rumeni in s sladkorjem potreseni?«

Oba sta se le neverno nasmehljala. Umolknila smo.

Molče smo sanjali o kruhu, o hlebih kruha, črnega in belega, ležečega na domači mizi. Sanjali smo. Kako veselo se izpostavljajo našim očem preste, žemlje in drugo pecivo v izložbenih oknih pekarn, ki danes prazne režijo na cesto.

Pred našimi očmi so se dalje vrstile še druge nedosegljive dobrote: krofi, potice in šartlji. Sanje, sanje!...

Iz sanj nas je prebudil mojster, ki je stal za nami. Nismo ga opazili. Sicer strogi mož je dejal z mehkim glasom: »Fantje na delo!« — Slišal je naš prejšnji razgovor.

Molče in omahujoče smo šli k svojemu delu. — Kruha ni bilo...

1937

Dolga ulica v predmestju. Celi kupi gramoza ob straneh. Dolg jarek, v katerem je bilo kakšnih petdeset delavcev. Kanal so kopali. Poldne. Iz bližnjih tovarn so se oglašile sirene. Iz središča mesta se oglašajo zvonjenje. Delavci so prenehali s svojim delom; zlezajo iz kanala. Nekateri odidejo domov, drugi pa se napotijo k bližnjemu kupu gramoza, kjer imajo spravljene svoje suknjiče. Iz njih privlečejo kruh, slanino, košček klobase ali čebulo. Posedejo tam okrog in jedo, večinoma molčijo.

Opazoval sem starejšega delavca, ki se je sam vsedel na kup gramoza in čakal. Nisem vedel, ali ima kaj jesti ali ne. Sedel je mirno, obraz mu je bil resen in otožen. Čez nekaj časa sta prišla k njemu fantek in deklica v starosti kakih 7 do 10 let. Fantek je nesel kanglico, deklica pa v papir zavito malo štruco kruha, kakršno dobiš za dinar.

Možu se je obraz nekoliko

zjasnil, ko sta mu otroka izročala kosilo:

»Ata, jesti sva prinesla.«

»Prav, prav.« jima je odgovoril. Vzel je kanglico, jo stisnil med kolena, odprl pokrov, vzel žlico v eno roko, v drugo pa štruco kruha in začel jesti. V kanglici je bila nekaka prežgana juha. Otroka sta sedla na pločnik nasproti njemu in poželjivo uprla oči v kruh, ki ga je nosil oče v usta.

Oče je opazil njun pogled. Obraz mu je postal trd, oči je imel napol zaprte. Odmaknil je kruh od ust, potopil žlico v kanglico in prijel štruco z obema rokama, jo prelomil čez sredino na dva kosa in podal vsakemu pol. »Ne, ne, ata, mama je rekla, da je kruh le zate, ker moraš težko delati«, sta se branila otroka, a istočasno že stegala ročice po kruhu. »Le jejta!« jima veli oče. Nista se branila. Slastno sta ga pojedla.

Mož je molče in hitro srebral juho. Ko je končal, je dal kanglico otroku z besedami: »Zdaj pa le hitro pojdi ta, da ne zamudita šole!«

Otroka sta se hitro odpravila. Gredeč sta še jedla očetu namenjen kruh.

Pristopil sem k delavcu. Dal sem mu cigareto in se spustil z njim v kratek pogovor. — Pripovedoval mi je: »Pred dvema letoma sem bil odpuščen iz tovarne, kjer sem še precej zaslužil. Bil sem dalj časa brezposeln, sedaj sem zaposlen pri zasilnih delih. Na mesec dobim na roko 440 do 450 dinarjev. Za enosobno stanovanje plačam 180 din mesečno. Nas je pa šest. Potem pa že lahko misliš, kako živimo z ostankom; treba je hrane, obutve, obleke, šola stane, kurivo in ne vem, kaj še vse. Živimo večinoma od take čobodre, ki si jo pravkar videl.« Potožil je: »To ni več življenje; najhuje je pa z otroki, ko jim ne moreš dati kruha, da bi se ga do sitega najedli!« S trdimi besedami je nadaljeval: »Bolje bi bilo, da bi ostal na fronti. Takrat sem bil še sam.«

S frazo, stokrat obrabljeno: »Bo že bolje«, sem se poslovil od njega. Tudi mene je klicalo delo v tovarni.

Ko sem zamišljen korakal po ulici, sem se spomnil vojne. V tiste čase, ko je bil moj višek sreče in hrepenenja — kruh!

Pa sem še primerjal: Da, takrat sem se že, četudi sem bil napol otrok, razumel, da kruha pač ni, ker je bila vojna. Le redko kdaj ti je prišel pred oči. Bila je pač vojna

in zaradi nje ni bilo kruha, čeprav nisem vedel zakaj.

Skušal sem primerjati takratne občutke s temi otroki, ki vidijo v izložbah pekarn vse polno kruha in gore slaščic. Sami ga pa nimajo. Zdi se mi, da je trpljenje teh otrok neprimerno večje, kot je bilo moje nekdanjih dni.

Pa sem še pomislil: Kako brez vesti, brez Boga, kako krivična je današnja ureditev človeške družbe, ko mora kljub obilici telesnih dobrin stradati toliko nedolžnih otrok, ki nimajo niti koščka kruha.

Vprašal sem se: Kaj bo iz te mladine?

S tem vprašanjem sem stopil v delavnico, ko je zatulila sirena...

Nočemo miru, ki je ustvarjen v grozoti bojnih poljan. Ne! Mladina hoče miru, ki ga prinaša ljubezen!

DELU ČAST IN SPOŠTOVANJE!

Vrednost dela

Delo je največja vrednota. Z njim ustvarjamo vedno znova najraznovrstnejše dobrine, ki so nam potrebne za vsakdanje življenje. In vendar čutimo to kot neko težo, ki nam ni prijetna.

Vzrokov za to je več.

Prvič je človek že po svoji naravi nekam len, vedno znova ga mora nekaj priganjati k delu in ustvarjanju — najbolj seveda to, da se sploh ohrani pri življenju.

Drugo je to, da se delo še vedno — kot pred tisočletji — smatra kot nekaj manjvrednega (pri tem mislim na delo navadnega delavca). Človek se čuti nekam zapostavljenega, kot da ne spada v vrsto tistih, ki sicer kruh delajo, vendar pa smatrajo, da so tista dela nekaj več in bolj vzvišena.

Delo, to vrednato, ne cenimo dovolj. Vse okrog nas nam vedno govori o trpljenju, ki ga delo prinaša s seboj, katerega bi se vsi radi prej ko mogoče otresli. Zato dela ne spoštujemo. Pri tem delamo vsi, posebno delavci, usodno napako.

Vsako delo je namreč častno. Kristus je to za svojega bivanja na zemlji lepo potrdil. Rodil se je v hiši ubogega tesarja Jožefa. Sam mu je pomagal pri delu. Za tiste čase velika sramota. Judje so pričakovali kralja, ki naj bi rešil judovsko ljudstvo in ustvaril veliko zemeljsko kraljestvo. Kristus pa je prišel med revne in uboge. S tem je pokazal, da je delo vrednota in da je tisti, ki si pošteno in s kakršnim koli delom zasluži svoj kruh, prav toliko vreden kot največji bogatin.

Ali je z delom kdo zadovoljen? Zelo malo jih je, ki so srečni in zadovoljni v svojem poklicu. Vsak si želi nekaj več in nekaj drugega. S tem pa si samo grenimo življenje. Delo moramo opravljati z veseljem, skušati ga opraviti kar najbolje. To bo nam v veselje, drugim pa v zadovoljstvo. Zadovoljen človek veliko več naredi kakor pa tisti, katere mu je vse na poti in je jezen na vse. Mrkih in nesrečnih ljudi je danes že tako preveč.

Danes je v tem pogledu še posebno težko. Tudi od delavca se že veliko zahteva: zna-

nje, spretnost, moč in še marsikaj. Moderna tehnika in z njo velik gospodarski napredek neizprosno narekujejo in postavljata zahtevo: izvrši ali pusti, sicer pride kdo drug na tvoje mesto.

Je to trpka resnica. Ne zakrivajmo si pred njo oči; pogledjmo ji neustrašeno v obraz.

in slavni možje. Kaj jih je dvignilo nad njihove stanovske tovariše? Volja in moč!

Predvsem volja. Mlad fant mora hoteti biti dober član človeške družbe, ki hoče sebi in svojim koristiti in omogočiti, kolikor je to sploh mogoče, človeka vredno življenje. Seveda so vzroki za naše bor-

drugod — od drugih. Toda od tam ni rešitve in je tudi ne bo. Rešitev delavstva, da bo postalo upoštevano in enakovreden činitelj v človeški družbi, je v delavcih samih.

Zato morate vi mladi delavci zastaviti vse svoje sile v to, **da oblikujete svoja srca in duha, da rastete v prave, zavodne delavce, ki bodo znali prav ceniti sebe in vrednost svojega dela.** Čim več bomo vzgojili takih delavcev, tem prej bo prišlo tudi odrešenje in bo tudi delo dobilo svojo pravo vrednost. Kristus ni zastoj prišel med delavce. To je velika skrivnost, ki jo bomo doumeli in razumeli samo, če bomo vselej in povsod spoštovali delo in ga cenili kot največjo vrednato, katere ne morejo odnesti tatovi, niti je ne more uničiti rja.

Poleg vsega pa mora biti v nas samih manj materializma in sebičnosti. Tudi proti temu se bomo morali najprej vsak v sebi boriti — **materializem je namreč največji rušilec sreče našega delavca.** In vendar se je že tako globoko usidral tudi v delavčevu srcu!

Zato mora poleg vsega med nami vladati pravo in nesebično tovarištvo.

Delavci imamo tedaj velike in važne naloge v današnjem razbitem času. Mi jih razumemo, zato pojdemo tudi v tej smeri pogumno na delo.

(Iz referata predsednika KDM J. Rozmana na tečaju KDM v novembru 1958.)

Mohar Ivan.

Križi

Na odkopu tle
in na perišču žare
tisoči rdečih cvetov.
In, kot da bi gledal v nebo,
kadar tam zvezde sijo,
lučice nešteti vrste žarijo.

Sem od Lebringa lučke žare
in iz šonta, Podare in Sok,
kolonije
obrazi strme.

Na odkopu tle
in na perišču žare
pogledi rudarjev trpečih
na križih, dušah razpetih
in zvonovi zagorski trpinom pojo:
»Tudi Gospodu bilo je na svetu hudo.«

Zato mora mlad delavec bistriti svoj razum, širiti svoje obzorje, dobro mora opazovati vse, kar se godi okrog njega. Doma v prostem času se mora učiti — brati mora knjige, časopise, zanimati se za razne tehnične izume ter naprave. Tudi če pri njih ne dela, vedno mora biti prožen in pripravljen na vse.

Tak je naš čas. Kdor nič ne ve in ne zna, je potisnjen v ozadje.

Za to drveče življenje, katerega danes živimo, da šola veliko premalo. Zato se mora fant še potem sam izpopoljevati in oblikovati.

Ne samo, da gre in prime za vsako delo. Tudi pri najbolj navadnem delu gledajo na delavčevu sposobnost, obnašanje in nastop. Da. Njegovo govorjenje in obnašanje pove, ali je res človek, ki mu je kaj zaupati ali nič.

Zato ni dovolj, da se fant pripravlja za svoj bodoči poklic samo praktično v delavnici, to se pravi, da zna dobro sukati kladivo, marveč mora tudi drugače doraščati v resnega in sposobnega moža.

Mnogo jih je, ki so iz navadnih delavcev postali veliki

no življenje tudi drugje. Vendar je glavno to, vse drugo se da tudi pozneje popraviti.

To pa bodo zmogli le delavci, izobraženi in močni po svoji notranjosti.

Kje so danes taki delavci? Zelo malo jih je. Več ali manj vsi pričakujejo rešitve od

Kako je s pravnim varstvom naših vajencev?

Vajenci v obrti in trgovini.

O vajenskem vprašanju je bilo že veliko govorjenja, toda o dejanjih ni sledu. Vajenci so ravno tako v slabem položaju kakor so bili pred uveljavitvijo obrtnega zakona, če še ne na slabšem.

Pred časom je na podlagi § 257. obrtnega zakona predpisal minister za trgovino in industrijo in sporazumu z ministrom za socialno politiko posebno uredbo o številu vajencev v obrtnih delavnicah in trgovinah. Uredba se glasi:

V trgovinah in obrtih smejo biti istočasno v uku: **en vajenec**, če dela lastnik obrta sam ali z enim pomočnikom; **dva vajenca**, če je v obrtu zaposlenih 2 do 5 pomočnikov; **tri vajenci**, če je v obrtu zaposlenih 6 do 10 pomočnikov; **štiri vajenci**, če je v obrtu zaposlenih več kot 10 pomočnikov. **Več kakor 4 vajenci ne morejo biti istočasno zaposleni v nobeni trgovini ali obrtu.**

Če kolektivne pogodbe določajo večje omejitve vajencev, kakor odreja ta uredba, veljajo glede števila vajencev v obrtu, za katere je v veljavi kolektivna pogodba, omejitve, določene s to pogodbo.

V izrednih primerih sme ban po zaslišanju delavskih in poslovojskih zbornic zvišati dovoljeno število vajencev za poedino stroko.

(Dalje prihodnjič.)